

Секція: Державне управління

Романенко Євген Олександрович

доктор наук з державного управління, професор,

проректор, Заслужений юрист України

Міжрегіональна академія управління персоналом

ORCID: 0000-0003-2285-0543

м. Київ, Україна

Дацій Олександр Іванович

доктор економічних наук, професор,

завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи

Міжрегіональна академія управління персоналом

ORCID: 0000-0002-7436-3264

м. Київ, Україна

Щокін Ростислав Георгійович

доктор юридичних наук, доцент, Президент,

Заслужений працівник фізкультури та спорту України

Міжрегіональна академія управління персоналом

ORCID: 0000-0002-0836-8315

м. Київ, Україна

Мірошніченко Олексій Валентинович

кандидат економічних наук,

виконавчий Віце-президент Конфедерації роботодавців України,

Президент, Заслужений економіст України

Інститут професійних кваліфікацій

ORCID: 0000-0001-7184-9560

м. Київ, Україна

Колишко Родіон Анатолійович

кандидат юридичних наук, директор

Інститут професійних кваліфікацій

ORCID: 0000-0003-3981-3888

м. Київ, Україна

Притоманов Сергій Олексійович

кандидат фізико-математичних наук, Віце-Президент

Інститут професійних кваліфікацій

ORCID: 0000-0003-2628-4788

м. Київ, Україна

НОВИЙ ІМПУЛЬС ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ОСВІТИ В ПРОФЕСІЙНІЙ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНІЙ) ОСВІТІ

Трансформаційні процеси, пов'язані з європейською інтеграцією, позитивні результати реформ, підвищення конкурентоспроможності економіки передбачають реформування національної системи підготовки кадрів. Проблема, яка потребує розв'язання, є невідповідність професійної освіти України потребам національної економіки і суспільства, суттєве зниження обсягів підготовки кваліфікованих кадрів та погіршення якості професійної освіти упродовж 1992 - 2019 років. Основні складові проблеми,:

- неготовність випускників працювати за фахом;
- незадоволеність ринку праці якістю освіти, що призводить до потреби у додатковому навчанні на робочому місці, розширення системи навчання на підприємствах;
- низький рівень роботи закладів освіти, включаючи неефективне використання бюджетних коштів, про що свідчить надмірно велика частка випускників закладів освіти, які не працюють (часто взагалі не планують працювати) за здобутими професіями;

- неефективне використання найкращого для навчання часу здобувачів освіти з питань здобуття професійних компетентностей;
- встановлення вимог до наявності досвіду самостійної професійної діяльності (стажу роботи) у випускників закладів освіти, які влаштовуються на роботу вперше.

Одним із провідних світових лідерів у сфері підготовки кваліфікованих кадрів на сьогодні виступає Європейський Союз, який завдячує цьому дуальній системі професійної освіти і навчання. Термін «дуальна система» (від лат. *dualis* – *подвійний*) був введений у педагогічну термінологію в середині 60-х років минулого століття у ФРН – як нова, більш гнучка форма організації професійного навчання. Дуальність як методологічна характеристика професійної освіти передбачає усунення основних недоліків традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих робітників, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційно-відмінних форм навчання. Зараз дуальна система освіти впроваджена у майже 60 країнах світу. Роботодавці і заклади освіти разом готують кадри в Австрії, Швейцарії, Данії. У Німеччині майже дві третини учнів дуальної системи освіти проходять навчання на середніх і великих підприємствах. Німецькі підприємства щороку укладають понад півмільйона угод щодо професійної освіти. Німецька профтехосвіта передбачає укладання тристороннього договору між підприємством, учнем і професійною школою. Ці документи видаються та реєструються торгово-промисловими палатами. Більше половини свого часу учні проводять на виробництві. Підприємство виплачує компенсацію інструкторам. Учні отримують 300-800 євро на місяць. Після іспиті учень отримує три свідоцтва: від професійної школи, підприємства і свідоцтва про професію від торгово-промислової палати.

Заклади професійної освіти України мають різне спрямування і надають майже 430 професій. Загалом станом на 1 січня 2019 року в Україні функціонувало 754 заклади, в яких навчалося 253 920 учнів. Концепція дуальної освіти, яку вже зараз практикують в Україні, взяла за основу німецьку модель. Проект запустили ще чотири роки тому на базі трьох закладів професійно-технічної освіти за трьома спеціальностями: маляр, кухар і токар. Було випущено у 2017 році три експериментальні групи. Цей випуск показав гарні результати - 97% випускників були працевлаштовані, підвищення якості професійної підготовки – 12-17%. Тому в наступному навчальному році проект отримав поширення: елементи дуальної освіти були запроваджені у 49 закладах професійної освіти з 54 робітничих професій у 25 регіонах. У 2019 році дуальну освіту застосовують у 262 закладах профосвіти, а для втілення проекту залучені 1160 роботодавців та 12 444 учні. Навчання проходило за 190 професіями.

Відповідно до частини дванадцятої статті 9 Закону України «Про освіту», пункту 1 плану заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2019 року № 214, Міністерство освіти і науки України наказом від 12.12.2019р. №1551, який зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20.02.2020р., затвердило та ввело в дію з 6 березня 2020р. Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти.[1] Це Положення визначає підстави, умови та порядок здобуття професійної (професійно-технічної) освіти за дуальною формою у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

У Положенні чітко зазначено, які договори мають укласти підприємець з адміністрацією закладу профосвіти, якими є основні етапи організації освітнього процесу за дуальною формою. Там також зазначається, яку відповідальність нестиме заклад упродовж усього періоду співпраці і чому підприємство має визначати для учня наставника.

Література

1. Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти // Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.12.2019 №1551.
2. О профессионально-техническом образовании. Закон Украины от 10.02.1998 г. №103/98-ВР.
3. Romanenko Ye. O., Chaplay I. V. Modern administrative tool of the innovative development of the enterprise / Yevhen Oleksandrovych Romanenko, Iryna Vitaliivna Chaplay // Науковий вісник Полісся. 2016. №4 (2016). С. 268-275.